

Manévr armádní raketové brigády v útočné operaci

Podplukovník Josef Brož

V útočné operaci armády vystupuje zvláště do popředí otázka přemístění armádní raketové brigády. Je tomu tak proto, že raketové prostředky operačně taktického dosahu se staly nejdůležitějším prvkem palebné síly vševojskové armády. Proto bude včasný manévr armádní raketové brigády v podstatě řešit úspěch armádní útočné operace s přihlédnutím k prostorovým a časovým možnostem, výsledkům palby a bude klást zvýšené požadavky na kvalitu a iniciativní plnění úkolů všemi příslušníky armádní raketové brigády.

Armádní raketová brigáda jako organický svazek vševojskové armády (případě i posilový prostředek) v počátečním období války zaujímá bojovou sestavu ve výchozím položení z prostoru shromaždiště po vyhlášení bojového poplachu, nebo přímo z posádek. Není však vyloučeno, že armádní raketová brigáda bude zaujímat prostor bojového rozmístění z prostoru soustředění. V tomto případě bude zapotřebí, aby na návrh štábu dělostřelectva vyhradil vševojskový štáb pro soustředění vhodné místo o rozloze asi 100 km². Odůvodněním tohoto požadavku je nutnost rozmístit velký počet dvoustopých vozidel s přívěsy (dosahujícími značné délky) a jejich ukrytí a ochranu před účinky jaderných zbraní nepřítele a dále možnost snadného výjezdu na komunikace.

Pro bojovou činnost se přiděluje armádní raketové brigádě **prostor bojového rozmístění**, které může dosahovat podle možností terénu až 1500 km². Přitom nelze zapomínat na to, že je nutno připravovat a budovat i záložní prostor bojového rozmístění pro plnění nepředvídaných úkolů podle vzniklé situace. Musí mít tedy armádní raketová brigáda nejméně dva prostory bojového rozmístění, a to jeden hlavní a jeden záložní.

Prostory bojového rozmístění armádní raketové brigády navrhuje zpravidla náčelník dělostřelectva armády po dohovoru s operačním oddělením armády a schvaluje velitel armády, přičemž návrhu prostoru pro tyto prostředky se musí věnovat obzvláštní pozornost a musí být vyřešení přednostně i na úkor jiných útvarů a svazků. Pokládám za nutné zvláště upozornit na tuto skutečnost proto, že armádní raketová brigáda je hlavní palebnou silou vševojskové armády.

Prostor bojového rozmístění armádní raketové brigády ve výchozím položení nutno voílt mimo hlavní operační učenění armády, mimo terénní objekty, které přitahují průzkum i palbu nepřítele a současně v takovém terénu, který poskytuje přirozenou ochranu proti zbraním hromadného ničení. Po stránce ženiijního zabezpečení musí být přednostně budován prostor hlavní; záložní prostor je třeba budovat postupně zpravidla do hodnoty 30 – 50 % hlavního prostoru bojo-

vého rozmístění. Kromě těchto dvou prostorů je upravován klamný prostor podle nařízení a plánu operačního maskování štábu vševojskové armády, a to podle možností i času prostředky armádní raketové brigády. K tomu je tento svazek vybaven potřebnými ženijními stroji. Volba prostoru bojového rozmístění mimo hlavní operační učenění vševojskové armády je umožněna střeleckotechnickými vlastnostmi prostředků, Odpalovací zařízení bez změny polohy může působit v určitém sektoru, což v dostatečné míře umožňuje široký manévr podél fronty.

Armádní raketová brigáda po opuštění prostoru shromaždiště zaujímá podle rozhodnutí velitele armády hlavní nebo záložní prostor bojového rozmístění. To je závislé na stávající situaci na frontě. Přesun armádní raketové brigády z prostoru shromaždiště (rozptýlení) k zaujetí bojové sestavy může být organizován po jedné ose (v takovém případě dosahuje pochodový proud více než 20 km délky) nebo jsou jí vyhrazeny dvě osy. Přesunu do těchto prostorů musí v každém případě předcházet průzkum os, jednotlivých prvků bojové sestavy a nutná topografická a povětrnostní příprava. Je to však již proto, aby byla zajištěna bojová pohotovost a možnost plnění bojových úkolů v nejkratší době. Důvodem, proč je nutné připravovat oba prostory, je především umožnit rychlý manévr z jednoho prostoru bojového rozmístění do druhého po odhalení nebo zamoření radioaktivními látkami jednoho z nich bez dlouhodobé ztráty bojové pohotovosti. Přesto lze počítat, že při uskutečnění změny prostoru bude armáda asi 3 – 3,5 hod. bez palebné podpory. Proto je nutné ve výchozím položení odpovědně zvážit, umožňuje-li situace přesun celé brigády nebo postupně po oddílech, neboť je nutné počítat asi s těmito normami:

- doba potřebná na zrušení armádní raketové brigády v původním prostoru bojového rozmístění (do 1 hodiny);

- přesun armádní raketové brigády (oddílu) do záložního prostoru bojového rozmístění (ve dne 20 – 30 km/hod., v noci 15 – 20 km/hod.) tj. průměr 1 hodina na vzdálenost 20 km;

- rozvinutí v novém prostoru bojového rozmístění 1 – 1,5 hodiny.

V případě, že armádní raketová brigáda bude zaujímat nepřipravený prostor bojového rozmístění prodlouží se doba bojové pohotovosti o 1 – 2 hod. Z výše uvedených důvodů musí velitel armády a jeho štáb podle návrhu náčelníka dělostřelectva k zabezpečení bojové činnosti armádní raketové brigády uskutečnit tato opatření:

- vyhradit přednostně hlavní a záložní prostor bojového rozmístění s přihlédnutím k předpokládanému plnění úkolů;

- vyčlenit protiletadlové jednotky nejen k přímému zabezpečení protivzdušné obrany ve výchozím položení, ale i po dobu vedení operace;

- uložit některému ze vševojskových svazků, vyčlenit motostřeleckou (tankovou) jednotku k přímé ochraně (pro armádní raketovou brigádu v hodnotě praporu);

- určit ženijní jednotku, která bude k dispozici pro ženijní zabezpečení bojové sestavy;

- vydat úkoly armádním prostředkům, vševojskovým svazkům k zásahu ve prospěch raketových útvarů, v rámci OPZHN;

- vydat úkoly k provedení operačního maskování.

Nepřetržitá palebná podpora bojové činnosti vojsk armádní raketovou brigádou bude závislá na dovedně organizovaném přemístění. Způsob přemístění a velikost skoku jsou určeny zámyslem, úkoly operace, tempem postupu vojsk, dostřelem prostředků armádní raketové brigády, dobou potřebnou na zrušení, rozvinutí a na přípravu palby. Při plánování přemístění je třeba rovněž počítat s organizací spolehlivého zásobování připravenými raketami přemísťujících se jednotek brigády. Přitom základním momentem je stanovená doba pohotovosti k vedení palby z nových prostorů po přemístění.

Přemístění v rámci útočné operace se zpravidla uskutečňuje po oddílech (u frontu po brigádách bude-li mít front k dispozici více než jednu brigádu; jinak také po oddílech). Při tempu útoku 70 – 90 km za 24 hodin a při vzdálenosti prostoru bojového rozmístění armádní raketové základny ve výchozím položení 30–50 km od předního okraje, jeví se výhodným přemístit oddíl v prvním pořadí do nového prostoru, vzdáleného asi 40–50 km od původního předního okraje. Vezmeme-li rychlost přesunu v průměru 20 km/hod., pak za těchto podmínek bude oddíl v pohotovosti od vydání rozkazu k přemístění asi za 6 – 7 hodin. Přemístění dalšího oddílu je možno zahájit až po dosažení pohotovosti u oddílu přemísťovaného v prvním pořadí. Pokud možno, je třeba uskutečnit manévry tak, aby nebyly vyčerpány $\frac{2}{3}$ dostřelu operačně taktických raket. **V žádném případě nesmí se však vyrovnat dostřelu taktických a operačně taktických raket.** Za předpokladu, že hloubka armádní útočné operace bude asi do 300 km, lze předpokládat, že se nám každý oddíl armádní raketové brigády přemístí asi 3krát. Podle zkušeností ze cvičení lze v průměru stanovit skok přemísťovaného oddílu kolem 100 km, což představuje asi 7 – 8 hodin od doby vydání rozkazu k přemístění až do vyhlášení pohotovosti (za předpokladu, že byly v novém prostoru uskutečněny všechny potřebné práce). Přemístění musí koordinovat štáb raketových vojsk a dělostřelectva armády na základě zámyslu a pokynů velitele armády k hlavním obdobím operace a podle pokynů štábu raketových vojsk a dělostřelectva frontu.

Zvláštní otázkou v plánování přemístění brigády je organizace a průzkum nového prostoru bojového rozmístění v hloubce sestavy nepřítele. Průzkum se organizuje za účelem zabezpečení podmínek rozvinutí do bojové sestavy, cest přísunu a manévru uvnitř prostoru, určení ženíjních úprav, způsobu topografického a geodetického připojení a upřesnění otázek bojového zabezpečení. K uskutečnění včasného průzkumu je nutné vyslat skupinu včas před zahájením přesunu raketové brigády. Je výhodné, když velitel armády přidělí průzkumné skupině vrtulník k uskutečnění předběžného průzkumu. Přemístění armádní raketové brigády bude zpravidla organizováno za složitých podmínek (zničení komunikací, překážky na nich, lesní požáry podél komunikací, radioaktivní zamoření terénu, aktivní činnost letectva a diverzních skupin nepřítele.). To vše zvyšuje požadavky na včasnou přípravu komunikační sítě pro brigádu. Rychlost přesunu bude též závislá na počtu vodních toků, existenci a stavu přeprav přes tyto překážky.

K utajení přesunu armádní raketové brigády je nutné využít především noci a snížené viditelnosti (děšť, sníh, mlha), přirozených masek podél cest (lesní pásy, nerovnosti terénu) apod. Ze všech druhů dopravních cest jsou nejvýhodnější automobilní silnice, na kterých se ovšem soustředí hlavní masa přesunu-

jičích se vojsk. Operačně taktické rakety, na odpalovacím zařízení nebo na přepravnících, možno dopravovat i po polních cestách. Je však třeba vzít v úvahu, že raketu na odpalovacím zařízení je možno přepravit jen na určitou vzdálenost. Při překročení této vzdálenosti je nutné ji vrátit do technického zařízení k prověře.

Volba nového prostoru bojového rozmístění v průběhu operace se musí podřídit:

- rozhodnutí (nařízení) velitele armády;
- pravděpodobné činnosti nepřítele
- a terénním podmínkám.

Především je třeba podotknout, že prostor bojového rozmístění, tak jak je znám ve výchozím položení na ploše 100 – 1200 km², bude se v průběhu operace skládat z jednotlivých prvků bojové sestavy, vzdálené od sebe vzdušnou cestou až 100 km. Pro oddíl armádní raketové brigády po přemístění je zapotřebí vyhradit prostor bojového rozmístění o rozloze 100 – 200 km². V důležitých obdobích operace, kdy bude zapotřebí mít v pohotovosti většinu odpalovacích zařízení armády (například při odražení protiúderu nepřítele apod.), je nutno sladit přemístění brigády jak prostorově, tak i časově. Při tom je výhodné se vystříhat v průběhu operace rozmístění raketových útvarů (jednotek) na předpokládaném směru činnosti nepřítele (vysazení vzdušných výsadek, směru protiúderu apod.). V rámci ochrany proti ZHN při volbě prostoru bojového rozmístění armádní raketové brigády, musí štáb raketových vojsk a dělostřelectva armády vybírat takový terén, který snižuje rozsah ženijních prací a současně umožňuje:

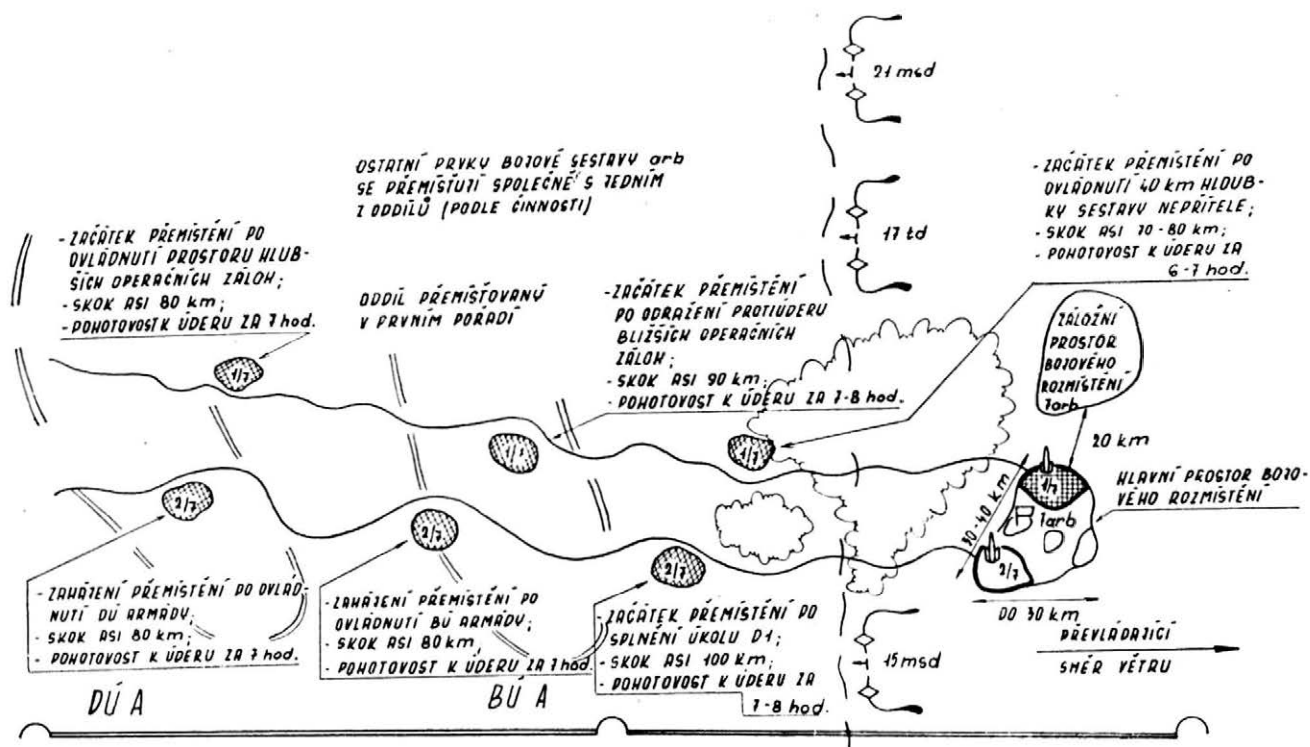
- rozptýlené rozmístění a maskování jednotek brigády;
- použití přirozených úkrytů a členitosti terénu k OPZHN;
- vystříhat se rozmístění v hlubokých lesních masívech, kde velké lesní plochy ztěžují vyvedení jednotek z ochranných prostorů;
- hlavní a záložní prostor bojového rozmístění volit tak, aby bylo zabezpečeno dostatečné množství únosných komunikací.

Z krátkého nástinu hlavních zásad ovlivňujících způsoby přemístění armádní raketové brigády v průběhu útočné operace armády je zapotřebí, aby velitel armády a jeho štáb v součinnosti se štábem dělostřelectva:

- usměrnil časové a prostorové přemístění bojové sestavy v důležitých obdobích operace, v soulase s úkoly operačně taktických raket;
- vyhradil pro armádní raketovou brigádu potřebné osy přesunu a určil jednotky k jejich ženijní úpravě;
- odpovědně organizoval pořádkovou službu, která se musí stát aktivním orgánem řízení, koordinace a kontroly přesunu;
- vyčlenil potřebný počet spojovacích cest pro uskutečnění účinného velení a řízení palby.

Řada opatření stanovených pro prostor bojového rozmístění armádní raketové brigády ve výchozím položení trvá i dále po přemístění v průběhu operace, jako je vyčlenění protiletadlových jednotek k protivzdušné obraně za přemístění,

Schéma přemístění armádní raketové brigády v útočné operaci

určení motostřelecké (tankové) jednotky k přímé ochraně, ženijní jednotky k úpravě prostoru bojového rozmístění, zásahů útvarů (jednotek) ve prospěch brigády při ochraně proti ZHN. K zabezpečení střeleckotechnické stránky operačně taktických raket v průběhu operace jsou dokonce potřebná opatření štábu frontu se zaměřením na topografickou a geodetickou, popřípadě povětrnostní přípravu.

Z á v ě r

Příspěvek rozebírá souhrn názorů ze cvičení, **jak nejspolehlivěji zajistit štábem armády a štábem dělostřelectva přemístění armádní raketové brigády v průběhu útočné operace.** Je samozřejmé, že je zde celá řada problémů především po stránce taktické činnosti. Uvedený článek však řeší jen ty, které se projeví nejvýrazněji. Očekávám, že uvedená problematika vyvolá užitečnou diskusi, jejímž cílem bude ujednotit názory na otázky manévru armádní raketové brigády v soudobé operaci.
